

21. ELOKUUTA 2023

**Vuoden 2024 talousarvion ja suunnitelman
2025–2026 laadintaohjeet**

IITIN KUNTA
KUNNANHALLITUS
21.8.2023 § 178

Sisällys

Aikataulu	2
Yleistä	3
Tilinpäätösennuste 2023.....	4
Kuntatalouden kehitys	6
Väestöennuste	7
Työllisyyden kehitys	7
Strategia ja toiminnalliset tavoitteet	8
Arvio talouskehitykseen vaikuttavista tekijöistä.....	9
Verotulot	9
Veroennustekehikon julkaisuaikataulu syksyllä 2023.....	9
Valtionosuudet.....	10
Muut tuotot	10
Ohjeet talousarvion ja taloussuunnitelman valmisteluun	10
Tulot	10
Henkilöstökustannukset	10
Henkilöstösuunnittelu.....	11
Kustannustaso.....	11
Investoinnit	11
Tietojen syöttäminen taloussuunnitteluohjelmaan	12
Raami	13

Aikataulu

21.8.2023	Kunnanhallitus hyväksyy talousarvion ja taloussuunnitelman laadintaohjeet ja toimialat aloittavat taloussuunnittelun laadintaohjeiden mukaisesti
7.-8.9.2023	Valtuustoseminaari
20.9.2023	Tekniset palvelut antavat arvion sisäisistä vuokrista vuodelle 2024
20.9.2023	Hallintopalvelut tuottavat ruoka- siivous ja ICT-palveluista arviot sisäisistä vuokrista ja laskutuksesta
11.9.- 13.10.2023	Valiokuntien kokoukset talousarvioesityksen sisällöstä
6.10.2023	Toimialueiden talousarvioesitysten tekstit toimitettu hallintopalveluille, luvut syötetty Accuna-ohjelmaan
16.10.2023	Kunnanjohtaja julkaisee talousarvioesityksensä
16.10.2023	Kunnanhallitus aloittaa talousarvion käsittelyn *
6.11.2023	Kunnanhallitus käsittelee talousarviota ja tekee kunnanvaltuustolle esityksen vuoden 2024 veroprosenteista*
14.11.2023	Kunnanvaltuusto päättää vuoden 2024 veroprosenteista*
12.12.2023	Kunnanvaltuusto päättää talousarviosta ja taloussuunnitelmasta
12/2023-1/2024	Kunnanhallitus hyväksyy talousarvion täytäntöönpano-ohjeen
31.1.2024	Toimialojen käyttösuunnitelmat vahvistettu

*) Talousarvion käsittelyä kunnanhallituksessa jatketaan tarvittaessa seuraavissa kokouksissa ja/tai pidetään ylimääräisiä kokouksia.

Kunnanjohtajalla ja hallinto- ja talousjohtajalla on oikeus tarkentaa ja muuttaa valmisteluajataulua tarvittaessa.

Yleistä

Kuntalain (410/2015) 110 §:ssä säädetään kunnan talousarviosta. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Vuoden 2022 tilinpäätös oli ylijäämäinen 1,63 miljoonaa euroa. Tilinpäätöksen jälkeen kunnan taseeseen jää ylijäämää 7,22 miljoonaa euroa.

Hyvään tulokseen vaikuttivat olennaisimmin verotulojen ylittyminen 4,6 prosentilla eli 1,2 miljoonalla eurolla, valtionosuuksien ylittyminen 0,35 miljoonalla eurolla sekä toimintatuottojen ylittyminen 0,73 miljoonalla eurolla sekä toimintakulujen alittuminen 1,5 prosentilla, mikä tarkoittaa 0,76 miljoonaa euroa.

Toimintakulujen alittumisesta merkittävin osa kertyi PPHYKY:n palvelusopimuksen mukaisen maksuosuuden alittumisesta 1,55 miljoonalla eurolla ja ensihoidon laskutuksen 2017 ja 2019 oikaisusta 0,68 miljoonaa euroa, joista rahamääräitä palautusta kertyi potilasvahinkovarausten jälkeen 1,88 miljoonaa euroa. Oma merkittävä tekijä ovat myös vuoden loppuun asti jatkuneen sopeuttamisohjelman vaikutukset kunnan omaan kustannuskehitykseen, vaikka osin toimintakuluissa oli pieniä ylittymisiä talousarvioon nähden.

Tilinpäätös on reilusti positiivinen siitä huolimatta, että se sisältää alaskirjaukset 0,5 miljoonaa euroa saneerausmenetelyssä olevan KymiRing Oy:n SVOP-sijoituksesta sekä 0,85 miljoonaa euroa uudemman kunnantalon rakennuksen tasearvosta

Tilinpäätösennuste 2023

TILINPÄÄTÖSENNUSTE 2023	Toteuma 1-6 v. 2023 alusta	Ennuste TPE 2023	TA+muutos
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
Myyntituotot	1 221 193	2 850 000	2 889 361
Maksutuotot	212 971	500 000	520 000
Tuet ja avustukset	266 890	364 000	364 240
Muut toimintatuotot	1 656 628	3 245 000	3 245 394
Tuotot yht.	3 357 682	6 959 000	7 018 995
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-4 976 883	-9 530 000	-9 164 920
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-1 016 117	-2 100 000	-2 088 245
Muut henkilösivukulut	-171 809	-350 000	-335 433
Palvelujen ostot	-2 922 517	-6 048 000	-6 048 420
Aineet,tarvikkeet, tavarat			
Ostot tilikauden aikana	-994 968	-2 142 000	-2 142 000
Avustukset	-502 167	-955 000	-956 700
Muut toimintakulut	-1 484 204	-2 600 000	-2 588 694
Kulut yht.	-12 068 665	-23 725 000	-23 324 412
TOIMINTAKATE	-8 710 983	-16 766 000	-16 305 417
Verotulot	8 005 308	15 200 000	14 500 000
Valtionosuudet	1 982 004	3 934 504	3 905 000
Rahoitustuotot ja -kulut			
Muut rahoitustuotot	110 347	120 000	20 000
Korkokulut	-35 222	-60 000	-50 000
Muut rahoituskulut	-1 586	-7 000	-10 000
VUOSIKATE	1 349 868	2 421 504	2 059 583
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunn.mukaiset poistot	-850 002	-1 700 000	-1 700 000
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	5 375 000	5 375 000
TILIKAUDEN TULOS	499 866	6 096 504	5 734 583
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	0	70 000	70 000
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	499 866	6 166 504	5 804 583

Tilinpäätösennuste sisältää vielä epävarmuustekijöitä.

Verotuloennusteet eivät ole päivittyneet toukokuun jälkeen tätä ennustetta tehtäessä, joten tilinpäätösennuste perustuu alkuvuoden kertymästä johdettuun arvioon, mikä on heikompi kuin toukokuussa julkaistun Kuntaliiton kuntakohtaisen veroennustekehikon antama ennuste. Omassa toiminnassa ei ennakoida tällä hetkellä olennaisia poikkeamia.

Talousarvioon 2023 sisältyvän, keskeisimmän tilikauden tulokseen vaikuttavan erän, Kausalan Lämpö Oy:n yritysjärjestelystä tulevan satunnaisiin eriin kirjattavan luovutusvoiton 5,375 M € odotetaan toteutuvan talousarviovuoden aikana.

Tässä vaiheessa vuotta vaikutelma on, että talousarvion mukainen tilikauden tulos on saavutettavissa.

Kuntatalouden kehitys

Taustaa

Kuntien talousnäkömystä on julkaistu viime kuukausina hyvinkin erilaisia arvioita. Myös ennusteet koko julkisen talouden tilasta erityisesti keskipitkän aikavälin loppuvuosina vaihtelevat. Lisäksi yksittäisten kuntien ja kaupunkien talouden näkymät voivat erota hyvin voimakkaasti, mikä pääsääntöisesti aiheutuu sote-uudistuksen laskentaperusteiden vaikutuksista sekä siirtolaskelmien tarkentumisesta. Sen lisäksi kaikkia ennusteita tulevana kuukausina heiluttaa vielä uusi hallitusohjelma.

Ainakaan lyhyellä tähtäyksellä hallitusohjelma ei näyttäisi tuovan kuntien talouteen uusia, kuntataloutta vahvistavia sopeutustoimia. Sen sijaan hallitusohjelma pienentää jonkun verran kuntien tuloja indeksijarrun ja valtionavustusten vähentämisen vuoksi. Toisaalta kunnat taas hyötyvät joistakin hallitusohjelman määrärahojen lisäyksistä. Tarkemmat arviot hallitusohjelman nettovaikutuksista kuntiin selviävät syksymmällä julkaistavista suhdanne-ennusteista sekä kuntatalousohjelmasta, mutta tässä vaiheessa hallitusohjelman kuntavaikutuksia voidaan pitää kohtuullisen maltillisina ainakin vuosina 2023 ja 2024.

Ennuste kuntatalouden talousnäkömystä on päivitetty valtiovarainministeriön kesäkuun talousennusteenlinkki toiseen palveluun yhteydessä. Ministeriön julkisen talouden ennuste ei ole muuttunut maaliskuisista arvioista juuri lainkaan. Kansantalouden tilinpidon mukaan laaditussa painelaskelmassa kuntien palvelujen ja investointien menot kasvavat palkkaratkaisun, inflaation, työvoimapulan ja investointipaineiden vuoksi aavistuksen nopeammin kuin tulot. Alijäämä on bruttokansantuotteeseen suhteutettuna 0,2 prosenttia, mikä on julkisen talouden kokonaisuudessa hyvin pieni epätasapaino. Toki nuorten ikäluokkien pienentyessä kuntasektorilla on myös potentiaalia päästä kokonaan ylijäämään rahoitusasemaan.

Ministeriön mukaan hyvinvointialueiden alijäämä on ennustekaudella noin 1,5 miljardia eli noin 0,4 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Tulojen ja menojen epätasapainoa heikentää erityisesti henkilöstökustannusten yleistä ansiotasoa nopeampi kasvu. Julkinen sektori yhteensä on valtiovarainministeriön mukaan noin 8–9 miljardia euroa alijäämäinen, mikä tarkoittaa vajaan kolmen prosentin EDP-alijäämää bruttokansantuotteeseen suhteutettuna. Suomen Pankki ennakoii omassa kesäkuun talousennusteessaanlinkki toiseen palveluun julkisen talouden rahoitusaseman erityisesti vuonna 2025 huomattavasti synkemmäksi kuin valtiovarainministeriö.

Kunnat ovat eläneet viime vuosina rajua muutosten aikaa. Toimintakenttää ovat myllänneet muun muassa koronapandemia, työvoimapula, sote-muutokseen valmistautuminen sekä raju hintojen nousu. Haastavista olosuhteista huolimatta palvelut ja investoinnit ovat pyörineet pääsääntöisesti hyvin, Ukrainasta paenneet ihmiset ovat saaneet turvaa ja kuntien talous on saatu tasapainotettua.

Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien talous oli viime vuonna lähes tasapainossa, kun talouden tilaa tarkastelee toiminnan ja investointien rahavirralla. Kuntatalouden tasapainottumista ovat tukeneet hyvä työllisyys, kotimaisen kysynnän vahvuus sekä valtion kuntalinjaukset.

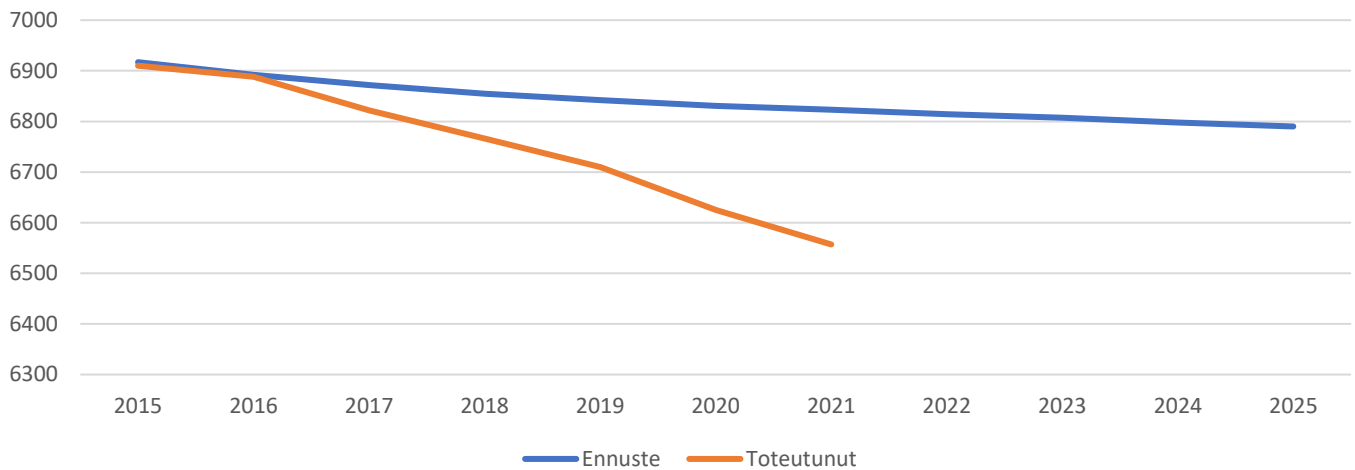
Lähde: www.kunnat.net, pääekonomistin palsta 6/2023, Kuntatalousohjelma 2023-2026

Väestöennuste

Tavanomaisesti Iitin kunnan väestökehitys on ollut tilastokeskuksen väestöennustetta parempi. Oheisesta kuvaajasta kuitenkin ilmenee, että tämä kehitys on päättynyt vuonna 2016. Todellinen väkiluvun lasku on jo alittanut Tilastokeskuksen ennusteen vuodelle 2025. Kesäkuun lopun tilanteessa väestönvähennys vaikuttaa pysähtyneen, mutta syyskauden muuttoliikkeen voidaan odottaa kääntävän käyrän jälleen laskusuuntaan.

Olellaista tulevina vuosina on toimenpiteet, joilla väkiluvun kehitykseen voidaan vaikuttaa.

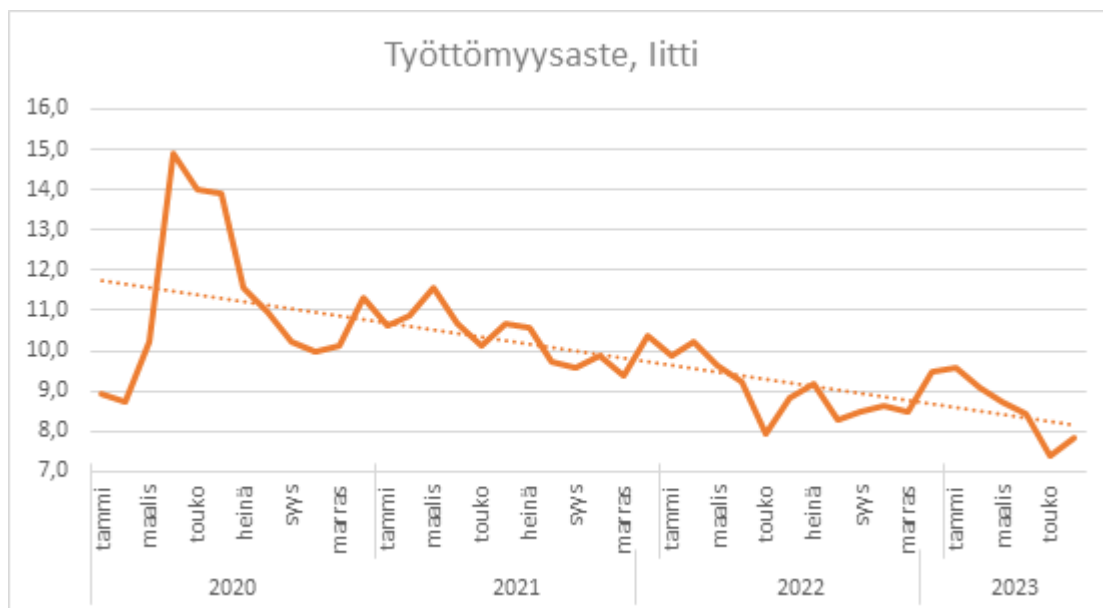
Väestöennuste 2015-2025

(Lähde: tilastokeskus ennakkotiedon mukaiset)

Työllisyyden kehitys

Iitin työttömyysaste nousi COVID19-pandemian vaikutuksesta vuonna 2020 ja palautui 2022 pandemiaa edeltävälle tasolle varsinkin nuorten työllisyyden parannuttua. Nyt työttömyysluvut ovat erittäin alhaisella tasolla.

(Lähde: Työvoimahallinnon tilastot)

Strategia ja toiminnalliset tavoitteet

Kaikkien strategiaan kirjattujen tavoitteiden toteuttaminen yhtä aikaa nykyisessä taloudellisessa tilanteessa ei ole mahdollista. Strategiasta on pyrittävä valitsemaan konkreettisimmin lyhyellä aikavälillä vaikuttavat tavoitteet, joilla pyritään lisäämaan asukkaiden hyvinvointia ja kunnan elinvoimaisuutta. Tavoitteet on asetettava niin, että niiden toteutumista voidaan seurata todennettavissa olevilla mittareilla.

Kuntastrategia 2022-2025 Visio vuodelle 2030

PAINOPISTEET

Hyvinvoinnin edistäminen
Monipuolinen asuminen
Elinvoiman kasvattaminen
Kuntaimage ja tunnettavuus

MISSIO

litti on hyvinvoiva ja haluttu asuinkunta kansainvälisin kosketuksin.

ARVOT

litiin kunnan tehtävä on mahdollistaa edellytykset hyvälle elämälle ja yrittämiselle maaseutumaisessa yhteisössä.

Avoimuus Kerromme asioiden valmistelusta, kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista, päätöksistä ja perusteluista selkeästi ja ajoissa.	Ihmislähtöisyys Olemme olemassa kuntalaisia varten. Toimintojemme suunnittelussa ja toimeenpanossa edetään ihmisen edellä, kuntalaisia kuunnellen.	Vastuullisuus Ennakoimme, seuraamme ja arvioimme toimintamme vaikutuksia. Teemme valintoja yhteistä hyvää ja kestävää kehitystä tavoitellen.	Vuorovaikutteisuus Haluamme kohdata toisiamme, synnyttää keskustelua sekä toimia yhdessä tekemisen ja molemminpuolisen luottamuksen edistämiseksi.
--	--	--	--

Painopisteiden kuvaukset ja mittarit

Hyvinvoinnin edistäminen; asukkaiden tarpeiden mukainen palvelutarjonta, liikunta ja kulttuuri, osaava ja jaksava henkilöstö, palveluyhteistyö yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa.

Mittareina: Asukastyytyväisyys, palvelupalautteet, hyvinvointikertomus- ja suunnitelma, kuntatalous.

Monipuolinen asuminen; ennakoiva kaavoitus, erilaisiin käyttötarkoituksiin ja elämäntilanteisiin soveltuvat asunnot ja tontit eri puolilla kuntaa, myös vapaa-aika, etätyö ja monipaikkaisuus huomioiden.

Mittareina: Väestökehitys, muuttoliike, pendelöinti, asuntojen ja tonttien kysyntä sekä haetut rakennusluvut.

Elinvoiman kasvattaminen; yritysvaikutusten arviointi, yritys- ja elinkeinopalvelut, toimitila- ja tonttitarjonta, koulutettu työvoima, ajanmukainen infrastruktuuri, tietoliikenneyhteydet, kulkuyhteydet (VT 12) ja joukkoliikenne.

Mittareina: Toimivien yritysten määrä, yrityksiltä saatu palaute, työvoiman saatavuus, työllisyys- ja työpaikkatilanne sekä investointi- ja kehittämishankkeiden määrät, kuntatalous.

Kuntaimage ja tunnettavuus; avoimuus, monen suuntainen yhteistyö, vetovoimainen työnantaja, kuntaviestintä ja -markkinointi, monipuolinen tapahtumatarjonta, osallistuminen ja vaikuttaminen.

Mittareina: Kyselyt, työnhakijamäärät, kuntaviestinnän ja -markkinoinnin tavoitettavuus, kunnan näkyvyys sekä osallistumisen ja vaikuttamisen (tilaisuudet, tapahtumat, kyselyt, aloitteet) aktiivisuus.

Strategiset projektit 2022-2025

- Kuntapalvelujen uudistamissuunnitelma vastaamaan kunnan hyvinvointialueiden aloittamisen jälkeistä toimintaympäristöä.
 - Sivistyspalvelujen kehittämissuunnitelman laatiminen (varhaiskasvatus, opetus, kirjasto, liikunta, kulttuuri, nuoret).
 - Teknisten palvelujen palvelustrategian laatiminen.
 - Tarkastellaan kiinteistöjä, tiloja, palvelu- ja yhteistyömuotoja, organisoitumista, palvelurakenteita, tukipalveluja, rajapintoja sekä henkilöstöä.
 - Ylikunnallisen yhteistyön laajentaminen ja vahvistaminen, uudet kumppanuudet.
- Kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden tavoitteellinen edistäminen
 - Riittävät resurssit kolmannen sektorin yhteistyöhön, fyysisen terveyden ja mielen hyvinvoinnin edistäminen, rajapinta hyvinvointialueen kanssa
- KymiRing –yhteistyösuunnitelman laatiminen, yhteistyöverkostojen kokoaminen, maksimaalisen alueellisen hyödyn tavoittelemisen.
 - Tapahtumat, tilaisuudet, markkinointiyhteistyö, näkyvyys, ohjeispalvelut, joukkoliikenne, sijoittumismarkkinointi
- Elämysmatkailuhankkeen ja –verkoston kokoaminen Kymiöiden ja lähiluonnon uusien mahdollisuuksien ympärille.
 - Reitistöt, Kimolan kanava, retkeily- ja käyntikohteet, uimarannat, kulttuuri- ja liikuntapalvelut kuntalaisten ja matkailijoiden hyödynnettäväksi
- Kuntakuvakampanja, jolla pyritään ohjaamaan kuntakuvaa aktiivisen, yhteistyökykyisen ja rohkean suuntaan.
 - Monikanavaisesti ja vuorovaikuttaisesti, kutsutaan mukaan kuntalaiset, henkilöstö, luottamushenkilöt ja sidosryhmät
- Edunvalvontasuunnitelman laatiminen
 - Tunnistetaan keskeiset edunvalvontakohteet ja kumppanuudet
- Uudenlaisten osallistumis- ja vaikuttamismuotojen (suorempi demokratia) kokeileminen ja käyttöönotto
 - aktiivisen vuoropuhelun synnyttämiseksi.
- Valiokuntatyön edelleen kehittämisen sekä valmistelun ja päätöksenteon sujuvoittaminen, läpinäkyvyyden lisääminen.

Talousarviotyössä tulee toimialojen esittää konkreettiset toimenpiteen strategisten projektien eteenpäin viemiseksi. Toimenpiteen ja niillä tavoiteltavat vaikutukset tulee avata talousarvioteksteissä.

Arvio talouskehitykseen vaikuttavista tekijöistä

Verotulot

Verotulojen osalta ennakkoinnin pohjana on käytetty Kuntaliiton verotulokehikon kuntakohtaista ennustetta. Väkiluvun vähentymisen ja aikaisempien ennusteiden ja toteumien perusteella ennustetta ei ole otettu täysimääräisenä raamilaskennan pohjaksi.

TILIVUOSI	2022	2023**	2024**	2025**	2026**
Verolaji					
Kunnallisvero	22 108	10 973	10 420	10 637	10 911
<i>Muutos %</i>	4,4	-50,4	-5,0	2,1	2,6
Yhteisövero	2 010	1 198	980	1 044	1 096
<i>Muutos %</i>	-1,9	-40,4	-18,3	6,6	5,0
Kiinteistövero	3 149	3 378	3 390	3 390	3 390
<i>Muutos %</i>	4,5	7,3	0,4	0,0	0,0
VEROTULO KIRJATTAVA	27 267	15 549	14 790	15 071	15 397
<i>Muutos %</i>	3,9	-43,0	-4,9	1,9	2,2

Veroennustekehikon julkaisuaikataulu syksyllä 2023

Veroennustekehikkoon odotetaan uutta julkaisua syyskuussa. Iitin kunnan talousarvioprosessissa veroennustetta tarkistetaan syksyn aikana em. julkaisun perusteella.

Valtionosuudet

Kuntaliiton ennakkolaskelma 6.4.2023 vuoden 2024 valtionosuuksista perustuu VM:n OKM:n ennakkolaskelmiin. Sote-kustannusten siirtyminen vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden vastuulle vaikuttaa valtionosuuksien määrään merkittävästi. Ennakolliset valtionosuudet tarkentuvat syksyllä 2023.

Ennakkotiedot vuodelle 2023:

A Asukasluku 31.12.2022	6 504
B Kunnan peruspalvelujen valtionosuus ilman tasausta	838 823
C Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	2 614 239
D Muut opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-661 359
E (B+C+D) Valtionosuudet yhteensä	2 791 703
F Verotulomenetyksen korvaus	1 194 075
G Verotulojen maksun lykkäysmenettely, takaisinperintä	-
H Valtionosuudet (E+F+G)	3 985 778
Muutos euroa	21 729
Muutos prosenttia	0,5 %
Muutos €/asukas	8

Muutostiedot on laskettu vuoden 2023 valtionosuuspäätösten tiedoista.

Muut tuotot

Muita tuottoja ei odoteta kertyvän olennaisesti talouteen vaikuttavasti. Yleisenä kasvuprosenttina on käytetty inflaatio-odotusta (1,5 prosenttia) korkeampia arvoja.

Mahdollisia satunnaisia tuottoja kiinteistöjen myynnistä tai muista epävarmoista eristä ei budjetoida talousarvioon.

Ohjeet talousarvion ja taloussuunnitelman valmisteluun

Tulot

Toimintatuottojen osalta tulee hinnoittelut tarkistaa yleinen kustannuskehitys ja ympäröivien kuntien maksutaso sekä talouden sopeutusohjelman kirjaukset huomioiden. Raamissa on arvioitu tulojen nousevan keskimäärin 4,6 prosenttia.

Henkilöstökustannukset

Palkkojen osalta budjetoinnissa lähtötasona käytetään vuoden 2023 elo tai syyskuun palkkoja (sen mukaan kumpi kuukausi kuvaa lähimmäksi oikein tilannetta), joihin on laskettu jo mukaan voimassa olevien työehtosopimusten mukaiset vuoden 2023 yleiskorotukset. Vuodelle 2024 palkankorotuksiin varataan keskimäärin 3,0 prosentin korotus ja vuodelle 2025 ja 2026 2,5 prosenttia

Sivukulujen ennakoitaan kasvavan samassa suhteessa. Ohjelmallinen sivukulujen laskenta on päivitetty ja taloussuunnitteluohjelma laskee sivukulut automaattisesti syötettyjen palkkasummien (tilit 4001-4006) perusteella. Ennen vuoden 2023 lukujen varmistumista käytetään ohjelmassa ennakkotietoja ja tarvittaessa nämä päivitetään keskitetysti laskentaan tietojen vahvistuttua.

Palkkakustannuksien osalta tulee huomioida niiden tiliöinti oikein eri palkkatileille. Vuoden 2023 pohjatiedot tulee tarkistaa, jotta esim. vakinaisten ja määräaikaisten palkat tiliöidään talousarvioon ja Populukseen oikein.

Esimerkki kokoaikaisen henkilön palkkakustannusten laskennasta:

Varsinainen palkka (tehtäväkoht + lisät) x 12,6 (12kk + lomaraha 0,6kk) = Palkkasumma/vuosi.

Lomarahaprocentti vaihtelee työehtosopimuksen mukaisin kertymin kuukausittaisen lomarahaprocentin ollessa 4, 5 tai 6 prosenttia. Koko vuoden (12kk) ajalta lomarahaa kertyy näin 48 – 72 prosenttia kuukausipalkasta. Laskennassa voidaan käyttää keskiarvona 60 prosenttia, ellei ole tiedossa työntekijöiden enemmistön painottuvan korkeampaan prosenttiin.

Henkilöstösuunnittelu

Toimialojen henkilöstösuunnittelu tulee tehdä koko suunnitelmakaudelle siten, että erikseen toimitettavalla pohjalla ilmoitetaan nykyinen henkilöstö sekä tulevat muutokset seuraavan kolmen vuoden sisällä. Muutokset tulee perustella ja ennakoita. Taulukkopohjassa tulee ilmoittaa mahdollisten uusien vakanssien osalta arvioitu aloittamisajankohta (kk). Henkilöstökulujen suunnittelu vuosille 2025-2026 tulee perustua ko. taulukkoon.

Vakanssirekisterin päivittämistä jatketaan vastaamaan talousarvion suunnitelmaa.

Kustannustaso

Kustannusten osalta nousua on sisällytetty talousarviossa henkilöstökulujen lisäksi kaikkiin kulueriin. Menopaineet on sopeutettava talousarvioraamin tasoon menoja vähentämällä tai tuloja lisäämällä.

Investoinnit

Investointien osalta noudatetaan vuoden 2023 talousarvion mukaista investointisuunnitelmaa. Investointien toteutus-aikataulua ja vaikuttavuutta strategian tavoitteiden osalta tulee arvioida kriittisesti. Erityistä huomiota investointien talousarviosuunnittelussa tulee kiinnittää siihen, että investoinnit saadaan käynnistettyä ja läpivietyä talousarviovuoden aikana.

Investointiohjelman ruutuihin merkitään alustava investoinnin toteuttamisvaiheiden aikataulu (suunnittelu, kilpailutus, toteutus).

Malli

Esimerkki investointi												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Suunnittelu			Kilpailutus 15.4.-5.5				Toteutus					

Poistot määritellään investointiohjelman pohjalta Kasperikäyttöomaisuuskirjanpito-ohjelmalla ennakoitujen valmistusajan mukaisesti.

Talousarvion valmistelun materiaaleissa tulee esittää informatiivinen tieto kaikista suunnitelluista vuosikorjaushankkeista talousarviovuodelle. Osa näistä hankkeista on käyttötalouden menoihin budjetoituja hankkeita.

Tietojen syöttäminen taloussuunnitteluohjelmaan

Toimialat syöttävät keskitetysti tiedot taloussuunnitteluohjelmaan annetun aikataulun puitteissa. Tekstiosat toimitetaan word-dokumenttina mallipohjaan syötettynä.

Ohjelmaan syötettävät luvut pyöristetään lähimpiin täysiin satoihin euroihin pyöristyssääntöjä noudattaen. Ohjelman laskemia lukuja (mm. sivukulut) ei pyöristetä.

Toimialat syöttävät tiedot myös vuosille 2025-2026 taloussuunnitteluohjelmaan niille varattuihin sarakkeisiin tämän ohjeen mukaisilla prosenteilla laskettuna ja toiminnalliset muutokset huomioiden.

Mahdolliset seuranta ja raportointitarpeet pyritään kattamaan kohteilla ja hankkeilla kirjanpidossa ja kustannuspaikkoja ei perusteta, ellei siihen ole toiminnan kannalta välttämätöntä syytä. Olemassa olevia kustannuspaikkoja voidaan muokata talousarvioprosessin aikana hallinto- ja talousjohtajan ja pääkirjanpitäjän antamien ohjeiden mukaisesti (perusteena siirtyminen tehtäväluokituksesta palveluluokitukseen kustannusten tilastoinnissa).

Alle 5000 euron kustannuspaikat pyritään lakkauttamaan tai yhdistämään muihin kustannuspaikkoihin.

Raami2024

	TP2022	TA2023	TPE2023	Muutos TP22-TPE23	Raami2024	Muutos TA23-Raami24
Tuloslaskelma						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	3 697 190	2 889 361	2 850 000	-22,9 %	3 021 000	4,6 %
Maksutuotot	463 096	520 000	500 000	8,0 %	530 000	1,9 %
Tuet ja avustukset	348 627	364 240	364 000	4,4 %	382 000	4,9 %
Muut toimintatuotot	3 152 570	3 245 394	3 245 000	2,9 %	3 407 000	5,0 %
	7 661 483	7 018 995	6 959 000	-9,2 %	7 340 000	4,6 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	- 8 780 802	-9 164 920	- 9 530 000	8,5 %	- 9 816 000	7,1 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	- 2 241 527	-2 088 245	- 2 100 000	-6,3 %	- 2 163 000	3,6 %
Muut henkilösivukulut	- 290 146	-335 433	- 350 000	20,6 %	- 361 000	7,6 %
Palvelujen ostot	- 33 400 038	-6 048 420	- 6 048 000	-81,9 %	- 6 229 000	3,0 %
Aineet,tarvikkeet, tavarat						
Ostot tilikauden aikana	- 1 905 792	-2 142 000	- 2 142 000	12,4 %	- 2 228 000	4,0 %
Avustukset	- 806 361	-956 700	- 955 000	18,4 %	- 960 000	0,3 %
Muut toimintakulut	- 2 212 727	-2 588 694	- 2 600 000	17,5 %	- 2 665 000	2,9 %
	- 49 637 393	- 23 324 412	- 23 725 000	-52,2 %	- 24 422 000	4,7 %
TOIMINTAKATE	- 41 975 910	- 16 305 417	- 16 766 000	-60,1 %	- 17 082 000	4,8 %
Verotulot	27 267 445	14 500 000	15 200 000	-44,3 %	14 700 000	1,4 %
Valtionosuudet	19 166 135	3 905 000	3 934 504	-79,5 %	3 930 000	0,6 %
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	10 603					
Muut rahoitustuotot	133 411	20 000	120 000	-10,1 %	40 000	100,0 %
Korkokulut	- 18 329	-50 000	- 60 000	227,4 %	- 50 000	0,0 %
Muut rahoituskulut	- 56 991	-10 000	- 7 000	-87,7 %	- 10 000	0,0 %
VUOSIKATE	4 526 364	2 059 583	2 421 504	-46,5 %	1 528 000	-25,8 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	- 1 608 604	- 1 700 000	- 1 700 000	5,7 %	- 1 600 000	-5,9 %
	- 1 355 623					
Satunnaiset erät						
		5 375 000	5 375 000			
TILIKAUDEN TULOS	1 562 137	5 734 583	6 096 504	290,3 %	72 000	-101,3 %
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	69 829	70 000,00	70 000	0,2 %	70 000	0,0 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	1 631 966	5 804 583	6 166 504	277,9 %	2 000	-100,0 %